

Kmetič in polži.

Spisal *Kompoljski.*

ekoč je slišal kmetič, da so kuhani polži izvrstna jed. Ko je snažil koncem zime vrt, je našel polževe lupine. Takoj mu pride na misel: „Kaj, če bi tudi jaz poizkusil to slaščico, ki si jo privoščil samo velika gospoda?“ Pobere lupine, jih po-tehta, če so res polži notri, ter jih spravi v žep. — Doma reče ženi, naj mu skuha polže. Pa slabo je naletel. Žena se je hudovala, kaj vendar misli. Da bi ona kuhala polže! Tega pa že ne!

„Če ti jih bom jaz kuhala, jih ne boš nikdar jedel. Skuhaj si jih sam, če hočeš,“ je pristavila jezno.

„No, si jih pa bom.“

Zakuril je v peči, nalil v lonec vode ter ga pristavil s polži vred k ognju. — Polžki so izprva ležali lepo mirno na dnu lonca. Kmet pa je skrbno pazil, da je vedne dobro gorelo. Kmalu se je voda zgrela. Nato pa zasliši neki šepet. Posluša, posluša ter vleče na uho, kar sliši, da se polži v loncu pogovarjajo med seboj.

Slišal pa je ta-le razgovor:

„No, kako pa je vendar to? Prihaja mi gorko. Pa menda vendar ni še tu tople pomladi? Zdi se mi, da sem premalo spal.“ Tako pravi prvi sam pri sebi.

„Ho-ho, bratec, ti si tu! To je lepo. Misliš sem, da se ne dobiva nikdar več, ko smo se ločili jeseni. Veš, sovražnikov imamo dosti; pa tudi trda zima nas lahko pobere. — Hvala Bogu, da se še vidiva! — Kako je kaj? Ali si dobro spančkal?“

„Dobro, dobro; samo premalo je bilo. Malo prezgodaj se mi zdi ta toplota. To ni menda dobro znamenje.“

„Prav praviš; tudi meni se zdi, da je prezgodaj. Ves pospan sem še.“

„Pa jaz tudi,“ se oglasi tretji.

„Kaj, ti si tudi tu, bratec?“ se oglasita hkratu prejšnja dva.

„Da, hvala Bogu, cela trojica je tu! Vidva sta oba zdrava, kakor čujem. Zaspala sta še, pa nič ne de, da smo le vsi trije skupaj.“

„Kdo bi si mislil, da se še kdaj vidimo?“

„Pa res!“

„Jaz sem se še dolgo doma jokal, ko smo se ločili zadnjič. Tako težko mi je bilo pri srcu! Mislim sem, da vaju vidim zadnjikrat. Saj vesta, star sem že.“

„No, sedaj smo pa vsi skupaj tako lepo na toplem. Prijetno, kaj?“

„Res, prav prijetno. Mene tako lepo greje od leve strani.“

„Da, koliko časa nas že ni obsevalo solnce!“

„Veseli bodimo, da smo ga še dočakali.“

„Jaz pa malo odprem hišna vrata ter pokukam v svet.“

„Ne odpiraj, ne, prezgodaj je še. Boš videl, da še dobimo sneg.“

„Le slušaj ga! On je starejši, več ve. Lahko se prehladiš, dobiš kašelj ter umreš. Kaj naj počneva sama brez tebe!“

„No, bom pa še zdržal, četudi težko. Vesta, tako rad bi videl, če smo še na tistem hribčku kot smo bili lansko leto. Kako lepo smo od ondi videli božji svet!“

„Radovednost ni dobra, pa tudi zdrava ne.“

„Da, prav praviš. To sem jaz sam izkusil najbolj. Saj se menda še spominjata, kako sem bil zlezel na tisto skalnato goro ono leto, da bi malo več videl, kakor vidijo drugi polži. Skoro en meter je bila tista gora visoka. Dva dni sem lazil v potu svojega obraza po tistih pečinah. Ko pa prilezem na vrh, se mi izpodrsne. Padel sem s svojo palačo vred na tla in sem se trkljal daleč, daleč. Svojega padca in trkljanja se ne spominjam več dobro. Zakaj od samega strahu sem bil omedlel. To je bilo še dobro, zakaj drugače bi bil gotovo umrl od strahu in groze. — Črez dolgo časa se zavem. Ustavil sem se bil pri nekem grmu. Hvala Bogu! Hiša je bila še popolnoma cela. Samo udje so me vsi boleli; menda sem se bil malo obtolkel. Zlomilo ali zmečkalo se pa ni prav nič v meni. Samo božja previdnost me je obvarovala. — Takrat sem mislil, da vaju ne vidim nikdar več; in težko mi je bilo. Vendar sem se napotil k vama, četudi sem bil kakih deset metrov stran, kakor sem pozneje zvedel. Hodil sem po groz nih potih kake tri mesece. Po dolgem izpraševanju sem vaju vendar dobil. Nosila sta za menoj že žalno obleko.“

„Eh, kakšno gostijo smo imeli, ko sva te zopet videla še živega!“

„Da, da. — Ali, hudirja, meni je vendar pretoplo. Vseeno odprem vratca.“

„Ne odpiraj! Saj je toplo tudi nama, pa vendar potrpi.“

„Da, jaz sem že ves poten od same vročine.“

„Meni se zdi, da bo letos precej vroče poletje, kakor se kaže sedaj.“

„Res bo kaj takega. Že zdaj je tako vroče, kaj šele bo!“

„Dandanes se gode čudne stvari. Ob tem času pa taka vročina. Morda nas ne greje solnce s svojimi žarki, morda nas kdo kuha.“

„Moj Bog, kaj pa govoriš?“

„Kaj bi pa z nami?“

„Moja rajnka mati mi je pravila, da ljudje tudi nas love ter kuhajo.“

„Molči vendar!“

„Mene je kar groza. Zdi se mi, da mi srce več ne bije.“

„Ne smeta se prestrašiti. Bog daj, da bi ne bilo res! Jaz sem vama hotel to samo zato povedati, da se lahko pripravita na smrt, če bi bilo kaj takega. Ljudje so neusmiljeni, lahko se zgodi vse. In nas imajo še posebno radi, ker nimamo nič kosti, ampak samo izvrstno meso.“

„Oh, zakaj se nisem takrat ubil, ko sem padel z gore.“

„Ne želi si smrti, to je greh! Smrt še sama prehitro pride.“

„Jaz bom pa le odprl vratca, da vidim, kje smo. Tudi mi je prevroče, ne morem več zdržati!“

V tem trenutku res odpre z vsem pogumom vrata ter pomoli glavo ven. Hitro pa jo zopet skrije in ves prestrašen zakriči: „Bratca, smrtna ura je tu! V vroči luži smo!“

„Kuhamo se!“

„Moj Bog, kakšna smrt nas dohiti!“

Kmetič zasliši jok. Zasmilijo se mu polži. Lonec hitro vzame iz peči ter prilije nekaj mrzle vode. Ko se voda shladi, jih vzame iz lonca ter nese nazaj na vrt, rekoč: „Vsaka stvarca se veseli življenja. Veselite se ga tudi vi po svoje, dokler vam ga ne vzame On, ki vam ga je dal.“

Med rožnimi oblaki.

Spisal *Cvetko Slavin.*

Ivanka je stopila k oknu in zrla s svojimi velikimi, sanjavimi očmi na polje, kjer so šumele trave in cvetke v mehkem poletnem vetrcu kot da bi si šepetale nekaj sladkega, nekaj nepopisno lepega . . .

Ali Ivanki ni bilo po godu to šepetanje. Njene velike, sanjave oči so hotele čudokrasnih podob, ob katerih bi mogla sanjati sladke, prijetne sanje. —

Polagoma, enakomerno so se premikali po sinjem svodu tuintam sivkasti oblački, ki jih je obkrožal svetlordeč pas. In ta pas so spletli solnčni žarki v slovo svojim ljubim oblakom, preden gredo s svojim očetom — solncem — spat za črne gore.

In Ivankine velike, sanjave oči so obvisle na teh smehljajočih se oblakih, in podoba za podobo — čudokrasna in prijetna — je vstajala pred njimi . . .

In hipoma se ji je zazdelo, da so oživel ti oblaki. Hipoma se ji je zazdelo, da so priplavali iz daljav zlatokrili angelci, vsi v belih, kratkih krilcih. V lahнем poletu so začeli obkrožati rožne oblačke in drug drugemu nagajati . . . In zazdelo se je sanjavi Ivanki, da sliši iz daljnih višin njihov zvonki, srebrni smeh . . .

Angelci v belih, kratkih krilcih so sedli na rožne oblačke, ko so se utrudili od letanja. Kakor v vodi drobne cvetke na majhnem lističu so se vozili ob modrem nebu k molčečim goram . . .

In zazdelo se je Ivanki tudi, da so zaprli angelci svoja nebeška očesca in da so vsi mehko pospali . . . In oblaki so se premikali oprezno, vedno bolj oprezno dalje kakor bi se bali, da zbude speče krlatce . . .

Ali vedno bolj so se bližali goram, ki jih je objemal zadnji svit gasnečega solnca. V njih vrhovih je nekaj drhtelo, kakor bi tam pričakovali oblačkov in angelcev.

Še en hip! — In oblaki so se pogreznili v nevidnost, in krlatci so se pogreznili z njimi v nevidnost . . .